

CONTROLEORGAAAN OP DE POLITIONELE INFORMATIE

DA180006-Advies COC-DPA-A n° 006/2018 van 23 oktober 2018

Betreft : adviesaanvraag betreffende een voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen in strafzaken

Het Controlegeorgaan op de politionele informatie (hierna afgekort "COC" of "Controlegeorgaan").

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (BS, 5 september 2018, hierna afgekort als "GBW"), inzonderheid het artikel 59 §1, 2^e lid, artikel 71 en Titel VII, inzonderheid artikel 236.

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit, inzonderheid artikel 4 § 2, derde lid.

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna WPA), inzonderheid artikel 44/6.

Gelet op de aanvraag van de Minister van Justitie van 6 september 2018 aan de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort "GBA") op grond van voormelde GBW betreffende een "*voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen in strafzaken*", hierna afgekort "het voorontwerp".

Gelet op het verzoek van de GBA van 19 september 2018 om na te gaan of het advies wenst uit te brengen op het voorontwerp gezien de bevoegdheden van het Controlegeorgaan op grond van voormelde bepalingen van de GBW.

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans, lid van het Controlegeorgaan.

Brengt op 23 oktober 2018 het volgende advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

In het licht van, respectievelijk, de toepassing en omzetting van de Verordening 2016/679¹ (hierna AVG) en de Richtlijn 2016/680² (hierna de “richtlijn politie-justitie”) heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4, § 2, vierde lid, van de organieke wet van 3 december 2017 betreffende de oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichhoudende autoriteit voorzien door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2,2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan.

Het betekent onder meer dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die buiten de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of human resources verwerkingen.

Het Controleorgaan moet daarnaast geraadpleegd worden bij de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel die verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikel 236 §2 GBW, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn politie-justitie). Daarbij heeft het Controleorgaan de opdracht om te onderzoeken of de voorgenomen verwerkingsactiviteit door de politiediensten in overeenstemming is met de bepalingen van Titels 1 en de AVG (voor de niet operationele verwerkingen) en titel 2 (voor de operationele verwerkingen) van de GBW³.

Wat betreft in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan advies uit, hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van de Regering of van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van een bestuurlijke of gerechtelijke overheid of van een politiedienst inzake iedere aangelegenheid die betrekking heeft op het politonele informatiebeheer zoals geregeld in Afdeling 12 van Hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁴.

Het Controleorgaan is tot slot, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de GBW, de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt en elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend.⁵

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad.

³ Artikel 59 § 1, 2°, tweede lid, GBW.

⁴ Artikel 236 § 1, GBW

⁵ Artikel 236 § 3, GBW.

II. Voorwerp van de aanvraag

1. Het voorontwerp bevat enkele bepalingen die rechtstreeks raken aan de bevoegdheden van het COC vermits zij bepalingen bevatten die te maken hebben met de informatiehuishouding bij en door de politiediensten, al dan niet onder het gezag van de bevoegde magistraat of rechterlijke overheid. Het controleorgaan zal de chronologie van het zeer omvangrijke voorontwerp volgen en enkel die artikelen behandelen waaromtrent zij een wettelijke bevoegdheid heeft en die bovendien aanleiding geven tot een opmerking.

III. Onderzoek van het Ontwerp

2. Artikel 17 wijzigt artikel 93 Sv. met betrekking tot het audiovisueel verhoor van minderjarigen en kwetsbare meerderjarigen door er in het bijzonder in te voorzien dat dit verhoor van minderjarigen of bijzonder kwetsbare meerderjarigen voortaan zal gebeuren, niet door eender welke politieambtenaar aangewezen door de magistraat, maar door een daartoe speciaal gebrevetteerde politieambtenaar, wat zonder meer valt toe te juichen in het licht van het recht op privacy en gegevensbescherming van de minderjarige/kwetsbare meerderjarige. Het COC beveelt aan ook het privacy- en gegevensbeschermingsrecht (en de dienovereenkomstige rechten voor de betrokkene/minderjarige/kwetsbare meerderjarige) mee te nemen in de opleiding die tot het voormelde brevet aanleiding kan geven.

3. De ontworpen artikelen 26 tot 39 voegen een nieuw hoofdstuk VIII^{ter} in Boek I van het Wetboek van Strafvordering in en betreft "*De bescherming van bepaalde bedreigde personen die een openbaar ambt uitoefenen*". Zoals de toelichting het stelt, betreft het een regeling rond de bescherming van personen die bedreigd worden naar aanleiding van en ten gevolge van het openbaar ambt dat zij uitoefenen en hun betrokkenheid bij een opsporingsonderzoek, een gerechtelijk onderzoek, opdrachten van bestuurlijke politie, of een inlichtingenopdracht. Het kan dus ook en zal wellicht zelfs vooral om politieambtenaren gaan. Het behoeft geen betoog dat het om zeer gevoelige gegevens gaat. Desbetreffend is het opvallend dat de diverse artikelen geen specifieke bepalingen bevatten waarbij de nadruk wordt gelegd op de noodzakelijke bescherming van de gegevens bij de beschermingsdienst en de commissie. Het spreekt niettemin voor zich dat de informatieveiligheidsvereisten van de richtlijn politie-justitie van toepassing zijn alsmede in de eerste plaats de ter zake relevante artikelen van de GBW. Zo moet bijvoorbeeld verwezen worden naar de artikelen 50 en 51 GBW betreffende de organisatorische en technische maatregelen en moet de beschermingsdienst de naleving van deze verplichtingen kunnen aantonen ten aanzien van het Controleorgaan.

4. Verder is het voor het COC niet zeer helder wie de verwerkingsverantwoordelijke is binnen de (getuigen)beschermingscommissie en de beschermingsdienst. Dat wordt alleszins nergens gespecificeerd. Voor die laatste gaat het COC ervan uit dat dit de bevoegde voogdijministers van Binnenlandse Zaken en Justitie zijn. Zij dienen dan ook toe te zien op de noodzakelijke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen zoals vermeld onder randnummer 3.

5. Gezien de bijkomende bevoegdheden die het ontwerp verleent aan de getuigenbeschermingsdienst van de federale politie lijkt ook een naamswijziging aan de orde, nu de dienst ook professionals die niet getuigen in de strafzaak zullen begeleiden in het beschermingsprogramma. Het gaat dus eerder op een "persoonsbeschermingsdienst" dan wel alleen nog over een "getuigenbeschermingsdienst".

6. Artikel 204 van het ontwerp tot slot brengt een wijziging aan *de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten* aan en vult deze aan met een uitzondering op de geheimhoudingsplicht (het zgn. “versterkte beroepsgeheim”) van de leden van de CFI in hun taak tot het vatten en voeden van de Gemeenschappelijke Gegevensbank bedoeld in artikel 44/11/3bis WPA (de zgn. GGB terrorisme en extremisme dat tot terrorisme kan leiden). Daar waar het Controleorgaan de eerste zin van het nieuw ontworpen bijkomende 10^e lid van artikel 83 §2 de wet van 18 september 2017 begrijpt en geen specifieke opmerkingen heeft, komt het haar nochtans voor dat de twee volgende zinnen overbodig zijn of minstens niet thuishoren in de wet van 18 september 2017 maar eerder in de WPA. Inderdaad de bepaling, *“Wanneer informatie overeenkomstig artikel 44/11/3ter, § 4 van voornoemde wet door de CFI aan de gemeenschappelijke gegevensbanken wordt toegezonden, kan alle nuttige informatie medegedeeld worden aan alle diensten die krachtens voornoemde wet, of besluiten genomen ter uitvoering ervan, rechtstreeks toegang hebben tot alle of een gedeelte van de persoonsgegevens en informatie van deze gemeenschappelijke gegevensbanken. Deze informatie kan door deze diensten slechts worden aangewend in het kader van de doelstellingen waarvoor deze toegang hebben tot de gemeenschappelijke gegevensbanken”*, is overbodig. Dat volgt immers reeds uit de bepalingen van de WPA en het uitvoeringsbesluit van 21 juli 2016 betreffende de GGB Terrorist Fighters die de toegang tot de GGB regelen voor alle partnerdiensten en deelnemende diensten en ook de herhaling van het finaliteitsprincipe in de laatste zin is overbodig. In het algemeen moet vermeden worden regels betreffende de voeding en toegang van de GGB te voorzien in andere wetgeving dan de desbetreffende basiswetgeving, in casu de WPA.

Ook de toevoeging in de toelichting dat (pag. 299) *“Diensten die via een rechtstreekse bevraging toegang (hebben) tot de persoonsgegevens en de informatie van de gemeenschappelijke gegevensbanken, kunnen deze gegevens niet consulteren of ontvangen”*, voegt niets toe. Een dienst die enkel over een rechtstreekse bevraging beschikt kan uiteraard geen kennis nemen van gegevens die enkel via een rechtstreekse toegang kunnen gekend zijn.

OM DEZE REDENEN,

**het Controleorgaan op de politionele informatie,
verzoekt rekening te houden met de hogervermelde opmerkingen.**

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politionele Informatie op 23 oktober 2018.

Voor het Controleorgaan,

De voorzitter,

(get.) Philippe ARNOULD